

Till kommunfullmäktige
i Karlstads kommun

MOTION

Kartlägg hedervåldets karaktär och omfattning i Karlstads kommun

1 Bakgrund

”Traditionen med hederskultur där kvinnor inte tillåts leva sina liv utifrån egna fria och självständiga val är något vi inte kan tolerera i vårt land. Här gäller svensk lag. Grunden i hederskulturen är att fadern eller en annan äldre släkting styr över, och vill skaffa sig kontroll över, medlemmarna i familjen. Det är kultur som minskar friheten både för de utsatta och för de som är satta att övervaka.

Vi vill nu ta ett helhetsgrepp kring de här frågorna. Det innebär att vi vill synliggöra problemen och kartlägga omfattningen. Vi har redan en handlingsplan för skola och barnomsorg. Nu vill vi gå vidare med handlingsplaner för alla kommunens verksamheter. Vi vill utbilda våra medarbetare i barns rättigheter och stödja de som är utsatta. Vi vill informera och föra dialog med andra organisationer och med föreningslivet. Det här är ett långsiktigt arbete som rör hela kommunen. Därför lägger vi idag ett politiskt initiativ där vi ger kommunledningskontoret ansvar för det här arbetet.”

Så skrev kommunalråden Per-Inge Lidén (MP) och Niklas Wikström (L) i en debattartikel rubricerad ”Alla har rätt till ett liv i frihet och värdighet” som publicerades i NWT den 15 oktober 2016. Tre dagar senare, den 18 oktober, fattade kommunstyrelsen i bred politisk enighet beslut om det nämnda politiska initiativet.

Från Karlstadpartiet delar vi helt våra fullmäktigekollegors oro och applåderar deras ambitioner på området. Den utlovade kartläggningen av problemets omfattning, ett kunskapsunderlag som i våra ögon borde utgöra ett fundament för det fortsatta arbetet, lyser dock såvitt vi erfar fortsatt med sin frånvaro.

Vi saknar därför helt enkelt idag ett professionellt sammanställt kunskapsunderlag om problemets omfattning i vår kommun. Hur stort var det 2016 när det politiska initiativet togs? Hur stort är det idag, fyra år senare? Har det minskat eller ökat? Utan en kartläggning kan vi bara gissa oss till det.

En viss fingervisning kan man kanske få genom att studera kartläggningar gjorda på andra platser i Sverige. 2017-2018 genomfördes den hittills största kartläggningen på området när Stockholm stad, Göteborgs stad och Malmö stad i ett samarbete gav Örebro Universitet i uppdrag att genomföra en kartläggning som undersökte hedersvåldets karaktär och omfattning. Syftet med kartläggningen var att få ett kunskapsunderlag för att förebygga och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck samt säkra att de som är utsatta och använder våld får adekvata

insatser. Totalt medverkade över 230 personer i olika former av intervjuer och ca 6000 elever i årskurs 9 svarade på en enkät.

Rapporten med titeln ”Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar” visade att närmare var sjätte niondeklassare i Göteborg, Stockholm och Malmö lever under hedersförtryck och en stor andel har utsatts för våld.

Åtta procent av Göteborgs niondeklassare lever i en familj där våld används för att kontrollera och skydda familjens och släktens rykte. 13 procent av niondeklassarna är utsatta för oskuldsnormer, det vill säga att man inte får välja partner själv och samtidigt tvingas till kyskhet samt att vara oskuld tills man gifter sig.

Resultatet för Göteborg var något högre än i Stockholm där 10 procent utsätts för oskuldsnormer, men lägre än Malmö där hela 20 procent är utsatta för oskuldsnormer. De flesta var flickor.

Särskilt utsatta var personer med utländsk bakgrund och boende i socialt utsatta områden. Undersökningen visade dessutom att risken att utsättas för hedersförtryck var större i religiösa familjer.

Av de flickor i Göteborg som lever med oskuldsnormer tillhörde 84 procent en muslimsk familj. Bland de som utsätts för hedersvåld, var 33 procent av flickorna muslimer och 33 procent kristna. Studien pekade även på att de barn som har en arbetslös mamma, löper större risk att utsättas för hedersförtryck.

En annan slutsats var att de barn som lever med hedersnormer är betydligt mer utsatta för våld inom familjen än de som inte gör det. Av de niondeklassare som inte lever med hedersnormer alls, hade tio procent någon gång utsatts för våld, kränkningar eller kontroll av någon i sin familj. Bland de som lever under hedersrelaterade våldsnormer var resultatet det omvända - endast tio procent hade inte utsatts för detta.

Över 60 procent av dessa har utsatts för fysiskt våld och en stor del av flickorna hade fått utstå verbala kränkningar samt inläsning och utfrysning.

Resultatet visade dessutom att nästan hälften av de som lever med hedersrelaterade våldsnormer, själva har utsatt andra för våld och kränkningar.

Så långt rapporten. Insikten om problemets stora omfattning kom, om man ska döma av det mediala intresset som följde, som en kalldusch. Om det ser ut på samma sätt i Karlstad eller inte kan vi i avsaknad av en kartläggning bara gissa oss till.

Vad vi vet är dock att kommunfullmäktige i Karlstad kommun sedan det nämnda politiska initiativet togs 2016 har fattat beslut om att tillåta etablering av en moské i centrala Karlstad. Såvitt vi erfar utan att kartlägga hur etableringen av den skulle påverka hedersproblemets omfattning.

I en artikel i NWT den 11 december 2020 uttrycker Monica Ekström, ordförande i Brottsofferjouren Värmland, sin och föreningens oro över vad den nya moskén kan komma att innebära för de kvinnor och flickor hon dagligen har kontakt med.

–Risken är att det blir en ytterligare inskränkning för dem att få leva sitt liv. Jag skulle inget högre önska än att jag har fel, men med den erfarenhet jag har så blir jag väldigt bekymrad, säger Monika Ekström.

Blotta misstanken om att en sådan etablering skulle öka problemets omfattning och därmed motverka kommunledningens ambitioner torde i sig föranleda behovet av en grundlig kartläggning.

2 Motivation

Hedersvåld och hedersförtryck hör inte hemma i vår kommun. Där delar vi våra fullmäktige kollegors uppfattning helt och fullt. Men utan ordentliga kunskapsunderlag finns det en uppenbar risk att de handlingsplaner man i enlighet med det politiska initiativet fattat beslut om är otillräckliga eller skjuter bredvid målet. Beslutade åtgärder blir dessutom svåra att utvärdera effekten av. Den utlovade kartläggningen av problemets omfattning brådskar därför. Och blotta misstanken att den av fullmäktige beslutade etableringen av en moske skulle riskera att bidra till att fördjupa problematiken gör knappast behovet av en sådan kartläggning mindre angeläget.

3 Förslag

Jag föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

- **Att** ge kommunledningskontoret i uppdrag att skyndsamt ta initiativ till en kartläggning som undersöker hedersvåldets karaktär och omfattning med syfte att få ett kunskapsunderlag för att förebygga och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck samt säkra att de som är utsatta och använder våld får adekvata insatser.
- **Att** ge kommunledningskontoret i uppdrag att skyndsamt ta initiativ till en kartläggning som undersöker de eventuella riskerna för att den beslutade moskéetableringen ska fördjupa hedersvåldets och hederförtryckets omfattning.

För Karlstadpartiet Livskvalitet

Peter Sörensen